

**ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR HET MILIEUEFFECTRAPPORT
BEDRIJVENTERREIN WESTPOORT GRONINGEN**

31 OKTOBER 2001

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	2
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Probleemstelling.....	2
3.2 Doel.....	3
3.3 Besluitvorming.....	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN.....	5
4.1 Algemeen.....	5
4.2 Ontwikkeling alternatieven.....	6
4.2.1 Indeling, inrichting, ontsluiting en milieuzonering.....	6
4.2.2 Aanleg, realisatie en beheer.....	7
4.2.3 Flexibiliteit en fasering.....	8
4.2.4 Ontwikkeling alternatieven vanuit thematische invalshoeken.....	8
4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA).....	9
4.4 Nul-alternatief.....	10
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN.....	10
5.1 Algemeen.....	10
5.2 Globale beschrijving en analyse van het studiegebied.....	10
5.3 De bestaande situatie en milieugevolgen.....	11
5.3.1 A-biotisch milieu.....	12
5.3.2 Biologische diversiteit.....	12
5.3.3 Geluid.....	13
5.3.4 Leefbaarheid en veiligheid.....	14
5.3.5 Landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden.....	14
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN.....	15
7. LEEMTEN IN INFORMATIE.....	15
8. EVALUATIEPROGRAMMA.....	15
9. VORM EN PRESENTATIE.....	16
10. SAMENVATTING VAN HET MER.....	16

1. INLEIDING

De gemeente Groningen heeft het voornemen om een bedrijventerrein te ontwikkelen met de naam Westpoort. De omvang van het plangebied beslaat een oppervlakte van circa 450 hectare. Het uiteindelijk nieuw te realiseren gebied met bedrijven heeft een bruto oppervlakte van circa 200 hectare (exclusief bestaand terrein Vierverlaten). De m.e.r. plichtige activiteit betreft de aanleg van een bedrijfsterrein met een oppervlakte van meer dan 150 hectare en het besluit betreft het bestemmingsplan Westpoort. Dit is het eerste ruimtelijk plan dat zal worden vastgesteld en dat als eerste in de mogelijke aanleg voorziet.

Bij brief van 31 augustus 2001¹ is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over richtlijnen voor het milieueffectrapport. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in het Nieuwsblad van het Noorden, de Groninger Gezinsbode en de Nederlandse Staatscourant van 5 september 2001².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het milieueffectrapport (MER) moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieumomstandigheden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt, bijvoorbeeld over te onderzoeken alternatieven.

---

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie is van mening dat de volgende punten in het MER bijzondere aandacht verdienen.

Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

De ontwikkeling van het MMA biedt goede mogelijkheden om enerzijds de ecologische opgave die de nationale, provinciale en gemeentelijke overheid aan het gebied en de onmiddellijke omgeving hadden toegedacht verder in te vullen en anderzijds het begrip duurzaamheid in milieukundige zin verder uit te werken.

Samenvatting

Het MER dient te worden voorzien van een samenvatting, die naast een publieksfunctie vooral valt te gebruiken voor de bestuurlijke besluitvorming. Hierin moeten de belangrijkste milieugevolgen per alternatief worden weergegeven, alsmede de maatregelen om die milieugevolgen te minimaliseren en de effectiviteit van de maatregelen. Het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) dient in de samenvatting te worden weergegeven, evenals het voorkeursalternatief. De verschillen tussen het MMA en het voorkeursalternatief moeten daarbij duidelijk naar voren worden gebracht.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

3.1 Probleemstelling

Behoeft

In het MER dient de (regionale) behoefte aan een bedrijventerrein ten behoeve van de onderscheiden categorieën zowel qua omvang als qua te huisvesten bedrijvigheid onderbouwd te worden: (internationaal) gemengd met zichtlocaties, gemengd en transport gerelateerd, themagebonden en watergebonden. Een actuele behoefte-raming, inclusief onzekerheden naar categorie dient te worden gegeven. Tevens dient in de onderbouwing van Westpoort een gespecificeerd overzicht te worden gegeven van andere bestaande en / of geplande bedrijventerreinen in de regio Groningen, Assen en Drachten (en het Internationaal Bedrijventerrein Friesland in Heerenveen voor de categorie internationale bedrijven) die van invloed kunnen zijn op de instroom van te vestigen bedrijven op dit nieuwe bedrijventerrein. In de onderbouwing dient betrokken te worden: de jaarlijkse uitgifte, met name vanaf 1996 tot heden en een schatting van de jaarlijkse uitgifte en beschikbare ruimte voor de komende 10

tot 15 jaar. Extra aandacht dient te worden besteed aan de kansen voor het acquireren van (inter)nationale stuwende bedrijvigheid.

Aangegeven dient te worden in hoeverre op andere terreinen nog herstructurerings- en intensiveringsoperaties mogelijk zijn. Hierdoor wordt inzicht gegeven in hoeverre de vraag naar bedrijventerrein aansluit bij het regionale aanbod. Onderbouwd dient te worden welke bruto/netto verhouding wordt gehanteerd. Tevens dient de omvang van de strategisch reserve (ijzeren voorraad) te worden onderbouwd.

Locatiekeuze

In het MER zal de locatiekeuze onderbouwd moeten worden. Daarbij dient te worden ingegaan op de vraag welke alternatieve locaties in gemeentelijk en regionaal verband zijn onderzocht. De belangrijkste kenmerken van deze locaties en de (milieu)argumenten die uiteindelijk hebben geleid tot de keuze voor de locatie van Westpoort dienen in het MER te worden beschreven. Voor deze beschrijving kan gebruik worden gemaakt van het MER behorend bij het Omgevingsplan Regio Groningen uit 1998. Deze informatie dient waar nodig wel te worden aangevuld met nieuwe inzichten of argumenten in het peiljaar 2001.

3.2 Doel

Uit de probleemstelling moet een concrete en duidelijke omschrijving van de doelen worden afgeleid. Daarbij moeten ook de doelen ten aanzien van milieubescherming en -verbetering worden aangegeven, waarbij bijzondere aandacht geschonken dient te worden aan de aanwezige woonbebouwing in De Poffert en Hoogkerk, de lintbebouwing langs het Hoendiep, het Koningsdiep en de oude route van het Aduarderdiep, de aangrenzende ecologische verbindingzone en de in de nabijheid gelegen Ecologische Hoofd Structuur (EHS). Uit de beschreven doelen moeten meetbare criteria worden afgeleid waaraan de voorgenumen activiteit en de alternatieven kunnen worden getoetst.

3.3 Besluitvorming

Kort moet worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden, emissies e.d.) gelden bij de voorgenomen activiteit. Hierbij dient te worden verwezen naar de relevante beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd.

Beschreven moet worden of er in (de omgeving van) het studiegebied gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen zoals de Ecologische Hoofdstructuur uit het SGR⁵.

Beschreven moet worden welke maatstaven voor de afweging van alternatieven⁶ (bijvoorbeeld grens- en streefwaarden) aan het milieubeleid worden ontleend.

---

⁵ SGR = Structuurschema Groene Ruimte.

Het MER dient aan te geven dat het is opgesteld voor de vaststelling van het bestemmingsplan voor de inrichting van bedrijventerrein Westpoort, inclusief de aansluiting ervan op de A7. Tevens dient beschreven te worden volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Tot slot moeten de besluiten worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

In de startnotitie staat aangegeven dat een aansluiting van Westpoort op de A7 een uitgangspunt is. In het MER moet worden ingegaan op de besluitvorming over deze aansluiting. Indien het voornemen ook kan doorgaan zonder aansluiting op de A7 dan moet dit in het MER worden beschreven.

Het studiegebied grenst aan een verbindingszone en twee kerngebieden van de Ecologische Hoofdstructuur⁷. Dier- en plantensoorten die voorkomen in de kerngebieden kunnen worden verstoord door het voornemen. Indien dit het geval is zijn de natuurbeschermingsformules van het SGR van toepassing en dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Bestaat er zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast?
2. Als die zekerheid niet bestaat, zijn er dan alternatieve oplossingen die die zekerheid wel kunnen geven?
3. Bestaan er dwingende redenen van groot openbaar belang om het project te rechtvaardigen indien aantasting van de natuurlijke kenmerken plaatsvindt en bij ontstentenis van alternatieve oplossingen?
4. Welke compenserende maatregelen worden getroffen indien het project wordt uitgevoerd?

Het studiegebied maakt geen onderdeel uit van een Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijngebied⁸. Het dichtstbijzijnde richtlijngebied is het gebied rondom het Leekstermeer. Wel bevinden zich waarschijnlijk regelmatig soorten in het plangebied die beschermd zijn. Voor deze soorten is de kans klein dat een belangrijk deel van een deelpopulatie zich binnen het gebied zal ophouden. Indien dit wel het geval is dan moeten de volgende vragen worden beantwoord:

- welke planten- en diersoorten in het studiegebied voorkomen die op grond van nationaal of internationaal beleid⁹ een beschermde status hebben;
- of de activiteit niet zal leiden tot strijdigheden met artikel 23 en 24 van de Natuurbeschermingswet.

Het bevoegd gezag zal dienen te beoordelen of er een ontheffing op grond van artikel 25 Natuurbeschermingswet aangevraagd zal moeten worden. Indien dat het geval is dient het MER te beschrijven:

---

⁶ Zie ook hoofdstuk 4 van dit advies.

⁷ De ecologische verbinding is waarschijnlijk bedoeld als water- en oeververbinding voor organismen die migreren tussen het Leekstermeergebied en het Peizerdiep aan de zuidkant en het Reitdiep aan de noordkant met nieuwe moerasgebieden aan de Munnikesloot en mogelijk een nieuw water in de Lagemeeden die als stapstenen moeten fungeren.

⁸ Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand en Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

⁹ Hierbij dient niet alleen op de Vogel- en de Habitatrichtlijn van de EU te worden ingegaan, maar (indien relevant) ook op de conventies van Bern, Bonn en Ramsar. De Natuurbeschermingswet vormt bij soortbescherming het uitgangspunt.

- of er andere bevredigende oplossingen bestaan;
- of afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- of er redenen zijn van - onder andere - groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard¹⁰, die een ontheffing mogelijk zouden kunnen maken.

Wat het gemeentelijk beleid betreft is in de ecologische beleidsvisie "De Levende Stad" in 1994 een stedelijke ecologische structuur door het college vastgesteld. De laatste versie van deze kaart dateert van 1999. Daarin is de gehele westelijke helft van het plangebied in de ecologische hoofdstructuur opgenomen. De Commissie gaat er vanuit dat dit beleid mede als uitgangspunt dient voor het uitvoeren van de m.e.r.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

4.1 Algemeen

Van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten de milieugevolgen worden beschreven. Het verdient aanbeveling om bij de beschrijving onderscheid te maken tussen activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (inrichting/aanleg) en de gebruiksfase (gebruik en beheer).

Om de milieugevolgen inzichtelijk te kunnen maken en te beschrijven verdient het aanbeveling om de voorgenomen activiteit /alternatieven op te splitsen in deelactiviteiten bijvoorbeeld: aanleg weginfrastructuur en aanleg van de bebouwing. Voor de onderscheiden deelactiviteiten worden de fysieke ingrepen en emissies (aard en omvang) bepaald. De Commissie beschouwt dit als een eerste noodzakelijke stap om de milieugevolgen inzichtelijk te kunnen beschrijven, zie bijlage 5 voor een nadere toelichting.

De keuze van de alternatieven en varianten moet worden gemotiveerd. In het MER zijn vooral de milieargumenten voor deze keuze van belang. Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met het zelfde detailniveau worden beschreven.

---

¹⁰ Zie daartoe de AMvB *Besluit Ontheffingen en Vrijstellingen Natuurbeschermingswet*, artikel 2 a tot en met e.

In het MER dienen naast het voorkeursalternatief in ieder geval een meest milieuvriendelijk alternatief en een nulalternatief (referentie) te worden beschreven. Het voorkeursalternatief kan samenvallen met het meest milieuvriendelijk alternatief.

De Commissie is van mening dat het hele plangebied van 450 hectare (in de startnotitie wordt dit het studiegebied genoemd) moet worden gezien als zoekgebied voor de realisering van 200 hectare bedrijfsterrein.

4.2 Ontwikkeling alternatieven

De Commissie adviseert om bij de ontwikkeling van alternatieven, thematische invalshoeken te hanteren, zoals één waarbij bijvoorbeeld natuur (EHS), landschap en cultuurhistorie centraal staat en één waarbij bijvoorbeeld maximaal aandacht wordt besteed aan milieuaspecten (c.q. duurzaamheid ofwel thema's rond groene en grijze milieuaspecten), als zo laag mogelijke emissies, duurzaam watergebruik, lage (auto)mobiliteit.

De Commissie adviseert om vanuit deze thematische invalshoeken te komen tot de ontwikkeling van integrale alternatieven (in ieder geval een voorkeursalternatief en een MMA). Illustratie met kaartbeelden verdient waar mogelijk aanbeveling omdat daarmee zichtbaar wordt gemaakt wat de gevolgen voor de inrichting van het terrein zijn wanneer een thema centraal wordt gesteld. De Commissie adviseert gebruik te maken van de concept-Ontwikkelingsvisie Groningen-Leek (januari 2001).

Allereerst wordt in de onderstaande alinea de belangrijkste aanknopingspunten voor de ontwikkeling van de alternatieven aangegeven. Vervolgens worden deze vertaald in bouwstenen die vanuit twee invalshoeken gebruikt kunnen worden voor het ontwikkelen van integrale / volwaardige alternatieven.

4.2.1 Indeling, inrichting, ontsluiting en milieuzonering

Indeling en inrichting

De ruimtelijke opzet van het plangebied moet in het MER worden beschreven en in kaart worden gebracht, dit mede in relatie tot de ruimtelijke onderlegger (geomorfologische- en landschappelijke structuren en patronen). Daarbij moeten aan de orde komen:

- de aanwezigheid van ruimtelijke elementen, structuren, boven- en ondergrondse infrastructuur waaronder eventuele bebouwing, verkaveling, landschappelijke elementen, hoogspanningsleidingen; eventuele leidingstraten en de wijze waarop deze sturend zijn voor de inrichting van het terrein;
- de verdeling openbare ruimte – uitgeefbare ruimte;
- de verdeling gebouwd – verhard – groen – water;
- huidige situatie en behoefte-raming met betrekking tot het aantal te realiseren arbeidsplaatsen per hectare (eventueel gedifferentieerd naar type bedrijfspcategorie);
- de wijze waarop er rekening wordt gehouden met de – eventuele - aanleg van de Zuiderzeespoorlijn¹¹.

---

¹¹ Hiertoe dient een aantal scenario's globaal te worden uitgewerkt, namelijk in willekeurige volgorde: 1) hoe ziet de initiatiefnemer de ruimtelijke ontwikkeling wanneer de Zuiderzeespoorlijn er niet zal komen; 2) hoe zal de ruimtelijke indeling eruit komen te zien wanneer er gekozen wordt voor een gewone

Ontsluiting van het bedrijventerrein

In het MER moet inzicht worden gegeven in:

- de ontsluiting en toegankelijkheid van het bedrijventerrein via de weg (bereikbaarheid);
- de omvang van het personen- en vrachtverkeer (onderscheiden naar vervoerwijzen) dat door de activiteit ontstaat en de wegen of routes waarvan dit verkeer gebruik zal maken¹². Daarbij zal aangetoond moeten worden dat één aansluiting op de A7 voldoende is;
- de invloed van het bedrijventerrein op bestaande of nieuwe ontsluitende wegen (intensiteiten, congestie);
- de mogelijkheden voor logistiek management (globaal);
- de mogelijkheden voor georganiseerd bedrijfsvervoer, vervoermanagement en mogelijke lijnvoering van openbaar vervoer¹³ in relatie tot de interne wegenstructuur en de aansluiting op het bestaande wegennet, alsmede de multimodale mogelijkheden (met name een verbinding met vaarwater);
- de ontsluitingsstructuur voor langzaam verkeer (directheid, aantrekkelijkheid, veiligheid en tijdigheid) van zowel interne routes als de aansluiting op het bestaande fietsroutenet.

Milieuzonering

Ten behoeve van de milieuzonering dienen gegevens te worden gegenereerd welke gebruikt kunnen worden voor zowel interne als externe zonering. Bij externe zonering dient een contour rondom het terrein te worden bepaald waarbuiten geen gevolgen voor omwonenden vanuit een bepaald aspect (bijvoorbeeld geluid¹⁴, externe veiligheid, stank- en lichthinder) mogen optreden¹⁵. De milieudoelstelling kan daarbij per deelgebied (gebied met recreatie, natuurgebied, gebied met bestaande woon- / werkomgeving, te creëren gebieden voor wonen / werken) verschillen. Vervolgens dient te worden bepaald op welke delen van het terrein welke categorieën van bedrijvigheid zullen worden toegelaten, in verband met de hinder die zij veroorzaken (interne zonering). Daarbij dient ook de bestaande in te passen bedrijvigheid te worden betrokken. Ingegaan dient te worden op de optimalisatie van de bestemming en indeling van terreinen en van de ontsluitingsstructuren.

4.2.2

Aanleg, realisatie en beheer

De aard, omvang en realisatietermijn van de aanleg- en bouwwerkzaamheden moeten in het MER aan de orde komen.

---

spoorverbinding; 3) hoe zal de ruimtelijke inrichting eruit komen te zien indien er wordt gekozen voor een HSL-verbinding; en 4) hoe zal de ruimtelijke opzet eruit komen te zien wanneer er gekozen wordt voor een magneettrein?

¹² De wijze waarop de prognoses zijn gemaakt dient in het MER (of een bijlage daarvan) te worden aangegeven.

¹³ Maar vooral ook de tijdigheid hiervan: kan er op ieder moment gedurende de ontwikkeling van het bedrijventerrein sprake zijn van een goede OV-verbinding?

¹⁴ Dit dient op inzichtelijke wijze te gebeuren in de vorm van contouren en concrete geluidbelastingen op de uiterste bebouwingsgrenzen. Naast geluidcontouren dient tevens concreet de toelaatbare geluidbelasting ter hoogte van bestaande en toekomstige (woon-, en werkgebieden) woonbebouwingsgrenzen aangegeven te worden.

¹⁵ Hierbij dient ook een globale berekening te worden gemaakt waarbij de aanleg van de Zuiderzeespoorlijn wordt meegenomen (HSL-varianten en de magneet zweeftreinvariant).

In hoofdlijnen dient te worden aangegeven hoe het plangebied waterhuishoudkundig wordt ingericht (ontwatering en afwatering in relatie met de wijze van bouwrijp maken). Het MER dient aan te geven in welke mate en op welke wijze wordt gestreefd naar een duurzaam watersysteem, waarbij opvang, behandeling en wijze van afvoer van afvalwater- en hemelwaterstromen belangrijke aandachtspunten zijn. Ook ontwikkeling van natuurelementen zoals bijvoorbeeld het inrichten van eventuele moerasstroken, sloten en vijvers kan bijdragen aan realisering van een duurzaam bedrijventerrein. Daarnaast dient beschreven te worden welke voorzieningen worden getroffen om het waterhuishoudingsstelsel te scheiden van de omgeving in geval van calamiteiten.

Het MER dient aan te geven in welke mate in het plangebied sprake zal zijn van vergraving, vernatting en ophoging. Daarbij dient ook te worden aangegeven op welke wijze gebruik van te hergebruiken materialen (grondbalans, herkomst ophoogzand, bouwmaterialen en materialen in de grond-, weg- en waterbouw) zal worden bevorderd.

In het MER dient te worden ingegaan op de wijze waarop de realisatie van de doelstellingen en ambities zal worden gewaarborgd, ook tijdens het gebruik. Daarbij dient aandacht te worden besteed aan:

- de wijze van uitgifte en acceptatie-/selectiecriteria;
- de wijze waarop een zo ecologisch en landschappelijk aantrekkelijk mogelijke omgeving wordt gewaarborgd;
- de wijze waarop milieuvriendelijke bedrijfsinterne maatregelen worden gestimuleerd, gericht op het beperken van gebruik van grondstoffen, energie en water en het reduceren van emissies;
- de beheersorganisatie, oftewel de wijze waarop het beheer van het bedrijventerrein wordt georganiseerd. Op welke wijze zal invulling worden gegeven aan parkmanagement.

4.2.3 Flexibiliteit en fasering

Onder flexibiliteit kan hier het vermogen worden verstaan om zonder aanzienlijke gevolgen voor het milieu tijdens de planfase of de gebruiksfase in te spelen op veranderende maatschappelijke en economische behoeften. Door een goede fasering kunnen mogelijke negatieve effecten tijdens de aanlegfase, zoals congestie op aanvoerwegen die nog niet zijn verlengd of verbreed en het onvoldoende aanwezig zijn van (draagvlak voor) openbaar vervoer, worden verminderd. Hierbij dient ook de ontwikkeling van de Zuiderzeelijn te worden betrokken.

In het MER dient te worden aangegeven op welke wijze de fasering van aanleg en uitgifte zowel in ruimte als in tijd zal plaatsvinden.

Daarnaast dient in het MER te worden aangegeven hoe zal worden omgegaan met onzekerheden, oftewel in hoeverre de gekozen structuur (ontsluiting, water, groen, uit te geven terreinen) geschikt is om wijzigingen in de genoemde behoeften op te vangen.

4.2.4 Ontwikkeling alternatieven vanuit thematische invalshoeken

Bij de thematische invalshoek natuur, landschap en cultuurhistorie denkt de Commissie aan combinatie van de volgende bouwstenen:

- Realisering van de ecologische verbindingzones aan zowel de westzijde (Zuidwending) als aan de oostzijde (Koningsdiep/Aduarderdiep)¹⁶. De Commissie wijst er op dat er ten aanzien van de realisering van de EVZ Zuidwending ook het deel dat ligt in de aangrenzende gemeentes in beschouwing moet worden genomen.
- De inpassing van het bedrijventerrein in het landschap in samenhang met de ontwikkeling van natuur-, landschaps- en cultuurhistorische elementen op het bedrijventerrein. De Commissie adviseert met name te variëren op de omvang, aard en vormgeving van groene elementen binnen en aan de rand van het bedrijventerrein. Aandacht verdient het combineren van de “vrije ruimte” rond de molen en de inrichting van de EVZ.
- Aantrekkelijke routes door het gebied richting recreatie- en groengebieden; het voorkomen van barrières, bijvoorbeeld vrije fietsroutes naar de EHS en bijvoorbeeld de oude molen.
- Varianten voor de maximale bouwhoogten aan de randen van het terrein in verband met de landschappelijke inpassing.

Bij de thematische invalshoek milieuaspecten (c.q. duurzaamheid) denkt de Commissie aan combinatie van de volgende bouwstenen:

- De situering van verschillende bedrijfstypen op het terrein in verband met hinderaspecten (geluid, geur/stank, licht, veiligheid en verkeersaantrekkende werking).
- Mogelijkheden voor intensief grondgebruik bijvoorbeeld door ondergrondse opslag, een tweede bedrijfsvloer, parkeren op het dak, compacte bouwvormen en gezamenlijke voorzieningen (utilities en facilities).
- Mogelijkheid voor gebruik van duurzame materialen / hergebruikt materiaal.
- Mogelijkheden voor collectief en openbaar vervoer.
- De wijze van bouwrijp maken en de waterhuishoudkundige inrichting van het bedrijventerrein (aanpassing peilbeheer en/of partiële of integrale ophoging van het terrein) gericht op zo weinig mogelijk vergravingen.
- Maximale infiltratie en retentie van (hemel)water.
- Diverse mogelijkheden van inpassing van bestaande bedrijvigheid en ruimte voor CSM.

In het MER dient duidelijk gemaakt te worden welke preventieve en mitigerende maatregelen deel uitmaken van deze alternatieven (en varianten).

4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

Bij het MMA ligt een uitgelezen kans om de ecologische opgave die de nationale, provinciale en gemeentelijke overheid aan het gebied en de onmiddellijke omgeving hadden toegedacht verder in te vullen. Als inspiratiebron kan het plan Eemspoort en de concept-Ontwikkelingsvisie Groningen-Leek (januari 2001) dienen. Aangezien het gebied ruim begrensd is ten opzichte van de benodigde hectaren, blijft er voldoende ruimte over om een bedrijventerrein in een groene en waterrijke omgeving te realiseren.

---

¹⁶ Zie ook inspraakreactie 1 en 2; het Ministerie van LNV en de Milieufederatie Groningen wijzen op de A7 als één van de grootste knelpunten in de realisering van de EVZ.

Het MMA moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer en moet uiteraard binnen haar competentie liggen. Het MMA kan in principe beschreven worden als het voorkeursalternatief. Daar waar het voorkeursalternatief afwijkt van het MMA dient dit in zogenaamde 'terugvalopties' beschreven te worden inclusief de milieugevolgen daarvan.

4.4 Nul-alternatief

Als het mogelijk is om de doelen van de initiatiefnemer te realiseren zonder dat de voorgenomen activiteit – of een vergelijkbare activiteit – wordt uitgevoerd, is er een reëel nulalternatief. Dit hoeft niet persé 'niets doen' te zijn. Het kan ook gaan om het halen van de doelen door het treffen van maatregelen die een ander karakter hebben dan het voornemen. Naar de mening van de Commissie is er geen reëel nulalternatief omdat over de locatie Westpoort reeds is besloten in het kader van het Provinciaal omgevingsplan. Volstaan kan worden met het beschrijven van de huidige situatie plus de autonome ontwikkelingen.

5. **BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN**

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."

5.1 Algemeen

Om de gevolgen van de voorgenomen activiteit te bepalen zou de m.e.r. een aantal stappen kunnen doorlopen die in bijlage 5 worden toegelicht.

5.2 Globale beschrijving en analyse van het studiegebied

Het studiegebied moet worden bepaald en op kaart worden aangegeven. Het omvat de bedrijventerreinlocatie en haar omgeving, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per aspect bodem, water, biologische diversiteit kan de omvang van het studiegebied verschillen. Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de in het studiegebied gelegen gevoelige gebieden en objecten zoals natuurgebieden, landschapelijk en cultuurhistorisch¹⁷ waardevolle elementen. Daarbij moet de land-

---

¹⁷ Inclusief archeologisch waardevolle elementen.

schapeecologische relatie van het plangebied met het Drents plateau/ Leekstermeer en het Reitdiep worden aangegeven. Voor geluid omvat het studiegebied tevens de (woon)omgeving van die verkeerswegen waar de invloed op de geluidbelasting van de nieuwe ontsluiting van de A7 wezenlijk zal zijn.

In het studiegebied kunnen de volgende receptoren voor milieugevolgen worden onderscheiden:

- bewoners / recreanten;
- bestaande bedrijven;
- biodiversiteit (beschermde gebieden en -soorten);
- aardkundige waarden (indien relevant);
- cultuurhistorische en archeologische elementen en patronen;
- landschappelijke kwaliteit.

5.3 De bestaande situatie en milieugevolgen

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieugevolgen. Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling de toekomstige ontwikkeling van het milieu verstaan, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten. Zowel de reeds vaststaande autonome ontwikkelingen moeten behandeld worden, alsook de mogelijke autonome ontwikkelingen¹⁸. Indien niet zeker is of bepaalde ingrijpende activiteiten zullen doorgaan of niet, dan kunnen hiervoor verschillende scenario's worden gebruikt.

Bij de beschrijving van de (potentiële) milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- naast negatieve effecten moet ook aan positieve effecten aandacht worden besteed, bijvoorbeeld positieve effecten als gevolg van verplaatsingen (globaal) van agrarische bedrijven;
- behalve directe effecten moeten ook afgeleide effecten worden beschreven zoals eventuele klink en zetting in relatie tot eventuele schade aan bestaande gebouwen;
- aangegeven moet worden of effecten tijdelijk dan wel permanent zijn;
- bij onzekerheden over het wel of niet optreden van effecten of de mate waarin effecten optreden moet een betrouwbaarheidsanalyse worden uitgevoerd of een 'worst case scenario' worden gebruikt;
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- vooral moet aandacht besteed worden aan die effecten die per alternatief verschillen of effecten die de gestelde normen – bijna – overschrijden;
- minder gangbare voorspellingsmethoden moeten worden gemotiveerd.

---

¹⁸ Zoals de reeds eerder genoemde Zuiderzeespoorlijn.

5.3.1

A-biotisch milieu

Het plangebied is gelegen op een slappe bodem en maakt (grotendeels) onderdeel uit van het oorspronkelijke stroomgebied van het Koningsdiep/Aduarderdiep (verbinding Drentse beekdalsysteem / Leekstermeer met het in Groningen gelegen Reitdiep). Het inrichten van het plangebied kan leiden tot een verandering in de (geo)hydrologische situatie en kwaliteit van bodem, grond- en oppervlaktewater. Verder zal, gelet op de ter plaatse aanwezige veenbodem mogelijk terreinophoging noodzakelijk zijn en kan ook bodemdaling (klink) optreden als gevolg daarvan en van grondwaterstands dalingen. Hierdoor worden de volgende sleutelprocessen beïnvloed en die bepalen in belangrijke mate de milieugevolgen voor de geïdentificeerde receptoren:

- grondwaterstands daling met als nevengevolg eutrofiering voor het geplande industrieterrein;
- vernatting voor het overige deel van het plangebied;
- emissies naar lucht, bodem en water.

Om deze beïnvloeding te kunnen bepalen moeten de volgende gegevens worden verzameld over: bodemopbouw; geohydrologische gesteldheid (grondwatertrappen, grondwaterstanden; grondwaterkwaliteit; stijghoogten; kwel / infiltratiesituatie); waterhuishoudkundige situatie en oppervlaktewaterkwaliteit.

De huidige luchtkwaliteit (inclusief geur en stof) en eventueel daarbij optredende hinder, waarbij het gaat om die parameters die representatief zijn voor het verkeer en de te verwachten bedrijfstypen. Emissies (inclusief geur en stof) naar de lucht door bedrijfsmatige activiteiten¹⁹ en verkeer en de gevolgen hiervan voor de luchtkwaliteit en eventuele hinder.

5.3.2

Biologische diversiteit

Het gaat hier om een beschrijving van de gevolgen van het voornemen voor de biologische diversiteit in het plan- en studiegebied. Ontwikkeling / herstel van de migratiemogelijkheden tussen populaties van een soort door realisering van ecologische verbindingzones, verdient hierbij bijzondere aandacht²⁰. In het MER moet het volgende worden beschreven²¹:

- de situering in de regio van de ecologische hoofdstructuur en de provinciale uitwerking daarvan;
- de situering in de regio van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden;
- de situering en uitwerking van de stedelijke ecologische structuur van de Gemeente Groningen.

Voor de bestaande situatie moeten in het MER alle soorten in beschouwing worden genomen die aan de volgende criteria voldoen:

- doelsoorten²² / overige soorten met een natuurbeschermingsstatus²³ en;

¹⁹ Ga, indien nog niet bekend is hoe het terrein zal worden ingevuld, uit van een invulling met de meest milieuhinderlijke bedrijven binnen de gekozen categorieën welke op het betreffende terreingedeelte zullen worden toegestaan.

²⁰ Zie ook de inspraakreacties 1 en 3 waarin wordt gewezen op het belang van het herstel van de migratiemogelijkheden tussen populaties door middel van realisering van ecologische verbindingzones.

²¹ Het beschrijven van het vigerend natuurbeleid heeft tot doel om: (i) te beoordelen of het voornemen niet strijdig is met het beleid en (ii) het geeft inzicht in de mogelijkheden en beperkingen voor het ontwikkelen van alternatieven.

²² Doelsoorten zijn soorten die op basis van de criteria internationale betekenis, zeldzaamheid en afnemende aantallen speciale aandacht verdienen in het Nederlandse Natuurbeleid.

- die voorkomen in het studiegebied en / of in de aangrenzende natuurterreinen en;
- die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit.

Van de geselecteerde soorten met een natuurbeschermingsstatus moet worden aangegeven:

- aanwezigheid van de populatie in het studiegebied en in de onmiddellijk aangrenzende natuurterreinen (voorkomen, verspreiding, grootte, dichtheid);
- kwaliteit van het habitat;
- belang / bijdrage van de populatie voor de nationale populatie;
- de verwachte verandering van de populatie door: (i) verandering van het abiotische milieu en / of (ii) verstoring door geluid en licht (voor geluid zie 5.3.3). Dit moet worden beschreven voor de situatie zowel met als zonder mitigatie / natuurcompensatie en / of andere natuurbevorderende maatregelen.

5.3.3

Geluid

In het MER moet het volgende worden beschreven:

- de geluidsbelasting voor de dag-, avond- en nachtperiode, alsmede de etmaalwaarden, in stappen van 5 dB(A) vanaf 50 dB(A) etmaalwaarde;
- het geluidsbelaste oppervlak van recreatie- en natuurgebieden voor de dag-avond- en nachtperiode in stappen van 5 dB(A) met als ondergrens respectievelijk de 45 en 40 dB(A) etmaalwaarde;
- de geluidsbelasting op een aantal concrete referentiepunten op de uiterste bebouwingsgrenzen van relevante (bestaande) woningen of woningclusters binnen en buiten het plangebied;
- de gevolgen van bedrijfsmatige activiteiten en toe- en afname van het wegverkeer voor de geluidhinder (aantallen gehinderden, geluidbelast oppervlak en geluidsbelasting op woningen); de geluidscontouren dienen op een topografische ondergrond te worden weergegeven²⁴;
- de toename van de cumulatieve geluidsbelasting, voor zover ter hoogte van geluidgevoelige bestemmingen cumulatie van verschillende geluidsoorten (industrie en wegverkeer²⁵) wezenlijk is voor de beoordeling van de akoestische situatie aldaar. De te verwachten geluidbelasting dient getoetst te worden aan een milieudoelstelling welke per aandachtsgebied kan verschillen. Te onderscheiden zijn:
  - bestaande gebieden met wonen en bedrijven binnen het plangebied (Aduarderdiep en Hoendiep);
  - bestaande woonbestemmingen buiten het plangebied met verschillende bestaande geluidbelastingen;
  - geprojecteerde groene woon-werkzone;
  - recreatiegebieden;
  - natuurgebieden.

---

²³ Zie ook inspraakreactie 13 waarin de Vereniging onderzoek flora en fauna aangeven dat er in het studiegebied mogelijk beschermde soorten voorkomen.

²⁴ Zowel de toename van het aantal gehinderden in de omgeving van wegen (Vinkhuizen, Kerkstraat) als de afname (Hoogkerk, De Poffert, Oostwold, Lettelbert en Midwold) dient daarbij inzichtelijk te worden weergegeven.

²⁵ Indien sprake is van een wezenlijke cumulatie met het geluid van het industrieterrein waarop CSM is gelegen dient deze cumulatie te worden meegenomen in de beschouwing

5.3.4 **Leefbaarheid en veiligheid**

In het MER moet het volgende worden beschreven:

Veiligheid

- de mate waarin in de huidige situatie sprake is van activiteiten of transport van gevaarlijke stoffen (over de weg, het water en per rail ²⁶) en het daarbij optredend individueel risico en groepsrisico;
- de toename van activiteiten met gevaarlijke stoffen en de gevolgen daarvan voor het individueel en groepsrisico (externe veiligheid). Indien het groepsrisico verwaarloosbaar wordt geacht, dient dit verwaarloosbare karakter te worden onderbouwd;
- de huidige knelpunten ten aanzien van de verkeersveiligheid, bereikbaarheid en sociale veiligheid en de verandering hiervan²⁷.

Leefbaarheid

- de consequenties voor de leefbaarheid in de woonkernen en lintbebouwing als gevolg van verkeersoverlast (onder andere door sluipverkeer);
- de geluids-, trillings- en stofoverlast in de aanlegfase;
- het voorkomen van agrarische bedrijven en het toekomstperspectief hiervan;
- het recreatief gebruik van het gebied en de verandering hiervan.

5.3.5 **Landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden**

In het MER moet het volgende worden beschreven:

- de situering in de regio van Belvédèregebieden.

In het MER moeten alle elementen/objecten in beschouwing worden genomen die aan de volgende criteria voldoen:

- de aardwetenschappelijk/landschappelijk/cultuurhistorisch/archeologisch belangrijke elementen en patronen en;
- die voorkomen in het studiegebied en;
- die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit.

Van de geselecteerde objecten met een beschermingsstatus moet worden aangegeven:

- aanwezigheid in het studiegebied;
- de verwachte verandering van de aanwezige kwaliteit door genoemde milieugevolgen zowel met als zonder mitigatie / compensatie en / of andere landschapsbevorderende maatregelen.

---

²⁶ Zie inspraakreactie 3; Railinfrabeheer wijst op de externe veiligheid van het transport van gevaarlijke stoffen per rail.

²⁷ Beschrijf sociaal onveilige routes en het potentiële gebruik daarvan.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven (MMA inclusief de terugvalopties en het voorkeursalternatief) verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. De Commissie beveelt aan bij de twee alternatieven (en de relevante varianten) ook een indicatie van de kosten te geven.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen zoals bijvoorbeeld de actuele natuurwaarden. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties zijn van het gebrek aan milieuinformatie. Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De gemeente Groningen moet bij het besluit inzake het bestemmingsplan voor de inrichting van het bedrijventerrein Westpoort aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat de gemeente Groningen in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft. Het is denkbaar dat de gemeente hierbij

aansluiting zoeken bij een regulier systeem van gemeentelijke milieumonitoring.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, alle topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda te gebruiken;
- met behulp van verbeeldingen in de vorm van fotomontages, schetsen en collages een indruk te geven van de beoogde indruk.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA);
- belangrijke leemten in kennis.